

www.dv-cvjetnjak.hr

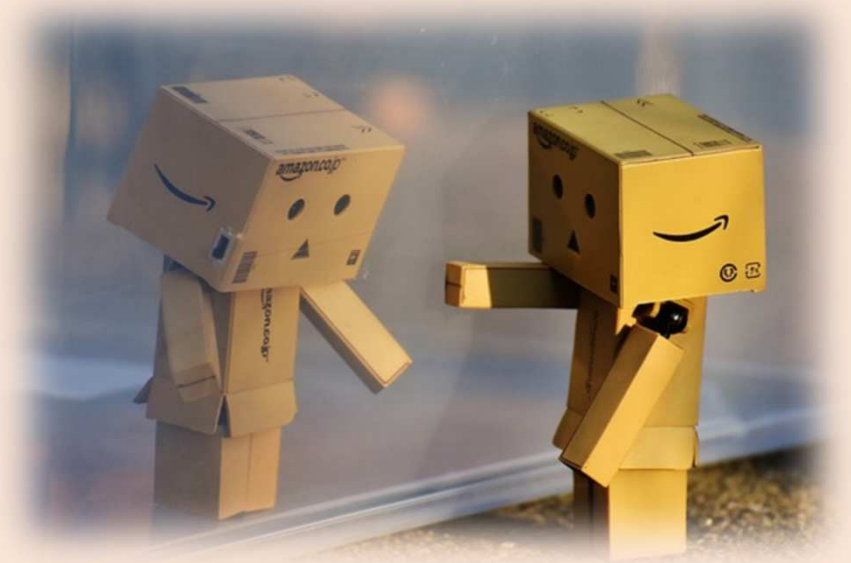
Načini
reagiranja
na
gubitak

- U različitim razvojnim fazama postoje određene specifičnosti uvjetovane prvenstveno kognitivnim i emocionalnim razvojem

Djeca od 1. do 3. godine

- Nemaju pojam vremena, pa tako ni budućnosti
- Nemaju jezik i rječnik za imenovanje osjećaja
- Nemaju emocionalne i kognitivne sposobnosti da shvate gubitak
- Smrt i odsutnost za njih imaju isti učinak

Djeca od 3. do 7. godina

- Ne razumiju gubitak, ali su ga intuitivno svjesna
- Postavljaju pitanja (npr. tko je kriv?)
- Personificiraju i mistificiraju smrt
- Nemaju rječnik kojim bi izrazili sve što misle i osjećaju
- Izražavaju emocije
- Mogu imati teškoća u koncentraciji i dosjećanju
- Doživljavaju smrt kao kaznu
- Mogu imati poteškoće sa spavanjem
- Često reagiraju tjelesnim simptomima
- Pokazuju jaku vezanost za (preostalog) roditelja ili drugu blisku odraslu osobu

Djeca od 7. godine do adolescencije

- Razumiju neizbježnost, konačnost i nepovratnost smrti
- Pokazuju emocije
- Povlače se od ostalih
- Imaju jaku potrebu da zadrže kontakt sa umrlim
- Mogu imati poteškoće u koncentraciji i dosjećanju
- Javlja se osjećaj gubitka kontrole u životu
- Javlja se gubitak samopoštovanja
- Pokazuju jaku vezanost za (preostalog) roditelja ili drugu blisku odraslu osobu
- Pokazuju jaku zabrinutost za sigurnost svojih bližnjih – separacijska tjeskoba
- Mogu biti zaokupljeni ispravnošću vlastitih postupaka
- Mogu se javiti poremećaji spavanja
- Imaju tjelesne simptome

Reakcije na gubitak koje su sasvim uobičajene, a odraslima su često teške ili nerazumljive:

- Ponašanje „kao da se ništa nije dogodilo“
- Separacijske poteškoće
- Izrazito jak osjećaj krivnje, samooptuživanje
- Okrivljavanje odrasle osobe (često preostalog roditelja)
- Ljutnja na umrlu osobu
- Osjećaj da je umrla osoba još uvijek ovdje
- Stalno postavljanje pitanja koja se tiču smrti i umrle osobe

